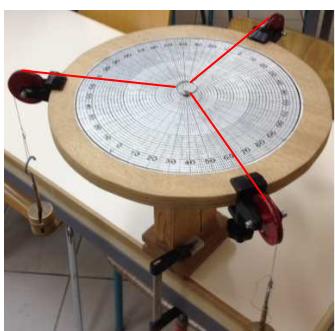
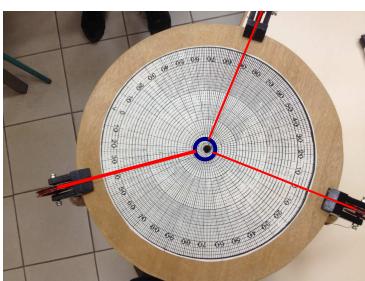

דף מחקר – שולחן כוחות

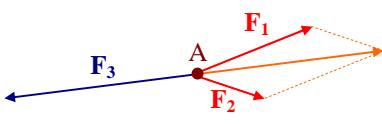

כדי לדעת האם תנועתו של הגוף קצובה או מואצת, علينا לדעת מהו הכוח שפועל עליו. בכך כלל פועלים על הגוף כמה כוחות. علينا לדעת מהו "הכוח השקול" שהשפענו על המערכת שcola להפעלת כל הכוחות האלה ביחד. נחקרו עתה כיצד עושים זאת מתוך מדידות למציאות. לשם כך ניעזר ב"שולחן כוחות" שモצג בתצלומים משתי נקודות מבט, במבט מן הצד ובמבט מלמעלה.

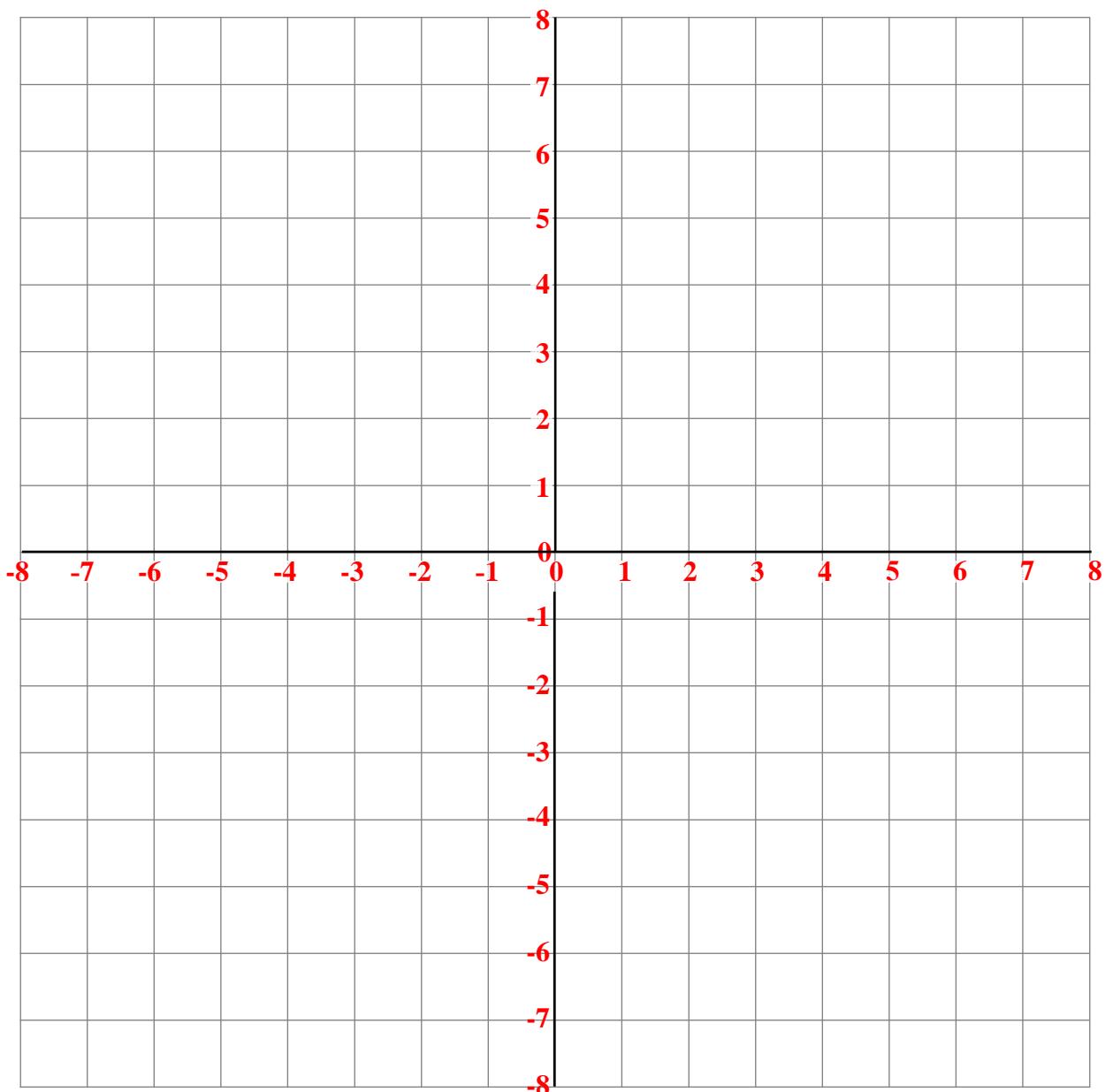

במבט מן הצד אנו רואים שולחן עגול. לשולדים שלו מצמידים, באמצעות תפנסים, גלגולות שאפשר להניחן באטריים שונים על שולי השולחן. על שולי כל אחת מן הגלגלות מנחים חוט, שאוחז בקצחו האחד בטבעת שנמצאת במרכז השולחן. על קצחו השני של כל חוט תלואה משקלת. על ידי תלילית משקלות שונות אנו יכולים לשנות בגודל הכוחות. על ידי שינוי המיקום של הגלגלות אנו משנה את כיוון הכוחות. הגוף שאנו עוקבים אחריו הוא טבעת, אליה קשורים החוטים. החוטים הם אלה שמבצעים את הכוחות על הטבעת. במצב שיווי משקל המתייחס של החוט שווה למשקל של המשקלת שתלויה עליו.

בתחלת הניסוי הטבעת מוחזקת באמצעות טרייז שמנע ממנה לנוע. כאשר אנו רואים שהטבעת נותרת במרכז השולחן מבלי לגעת בטרייז, אנו שולפים אותו ומגלים כי המערכת נמצאת בשיווי משקל. במצב זה,

כל אחד מן הכוחות (למשל F_3) שווה בגודלו והפוך בכיוונו לכיוון הכוח השקול לשני הכוחות האחרים (למשל F_1 ו- F_2). בניסוי נבדוק אם סכום הכוחות שנמדד שווה לסכום שמתקיים שימוש בכלל המקבילות. ראיינו כי כך הדבר כאשר מסוימים העתקים, מהירותיות ותאונות. אם החוק השני של ניוטון תקין, הרי שגם אמור להסתכם כך. האמנים כן? נבדוק זאת.

א. נבחן את המקרה שבו שני כוחות שגודלם N_6 ו- N_8 ניצבים זה לזה. השתמשו ברשות הקואורדינטות כדי למצוא את גודלו ואת כיוונו של הוקטור השקול. ציירו חץ שכיוונו מורה על הכיוון שבו יש להפעיל כוח שלישי שייזן את המערכת.

ב. בדקו באמצעות שולחן הכוחות אם החישוב שלכם מתmesh במציאות. לשם כך תלו את המשקולות המתאימות והציבו את הגלגלות **במקומות הנכונים**.

ג. תכנו ניסוי שבו כל שלושת הכוחות שוים זה לזה. רשמו מה אמורים להיות הזרויות בין הכוחות השונים. תוכל לפרט זאת באמצעות סרטוט, אך אפשר להסביר את הדברים ללא סרטוט. רשמו את התוצאה שקיבלתם:

ד. ממשו את המערכת על שולחן הכוחות ובדקו אם התקבל שווי משקל.

ה. בנו מערך של שלושה כוחות בגדים ובכיוונים שונים כרצונכם, ללא סרטוט מוקדם. שנו את המערכת עד שתתקבל שווי משקל. במצב זה, רשמו את גודלי הכוחות ואת ציווניהם (זווית):

כיוון (בניטו)	גודל (בניטו)	
		כוח I
		כוח II
		כוח III

ו. סרטטו את שלושת וקטורי הכוח שלכם על רשת קואורדינטות. מצאו, בדרך של סרטוט, את הוקטור השקול לשניים מהם ובדקו אם הוא שווה בגודלו וփוף בכיוונו לוקטור השלישי.

ז. תלמידים ביקשו להשתמש בשולחן הכוחות כאשר הם תלו על שלושת החוטים משקלות של 100 גרם, 200 גרם ו-400 גרם. הם התקשו למצוא מערך מתאים. הסבירו מדוע.
